

Грицай Ірина Олегівна,
завідувач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
кандидат юридичних наук, доцент

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ЦІЛЬОВА ОРІЄНТАЦІЯ СУЧАСНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

Сучасні системи вищої освіти у різних країнах світу все більш інтенсивно реформуються. Метою цих процесів є підвищення якості підготовки фахівців. Одним із засобів реалізації цієї мети є компетентнісний підхід, який широко розповсюдився у європейських країнах у контексті Болонського процесу.

Компетентнісний підхід являє собою сукупність загальних принципів визначення цілей юридичної освіти, відбору її змісту, організації освітнього процесу та оцінки освітніх результатів.

За традиційним підходом під освітніми цілями розуміють особистісні новоутворення, які формуються у студентів. Студенти повинні опанувати системою правових знань, сформувати відповідні вміння та навички, розвинути професійно необхідні якості. Такий підхід орієнтує на збереження екстенсивного шляху розвитку закладів вищої освіти. З точки зору такого підходу, чим більше знань засвоїв студент, тим якісною є його підготовка. Однак у сучасних умовах рівень компетентності юриста не визначається лише обсягом набутих знань. Компетентнісний підхід не заперечує значення знань, але акцентує увагу на здатності юриста вирішувати професійні проблеми різного рівня складності на основі отриманих знань.

Як зазначає О. Лучанінова, «компетентнісний підхід у вищій професійній школі передбачає навчання дією, суть якого полягає в тому, що студенти працюють над набуттям і розширенням самостійного досвіду вирішення реальних завдань, вчаться і розвивають здібності адаптуватися до певної ситуації і знаходити раціональні рішення» [2, с. 34].

Конкретизація цілей підготовки юристів здійснюється через стержневі якості особистості юриста у відповідності з освітніми рівнями бакалавра, магістра. При такому способі постановки цілей враховуються внутрішні процеси інтелектуального, емоційного, особистісного розвитку студентів, варіативності та наступності вищої освіти в системі неперервної юридичної освіти.

Компетентнісний підхід виявляється в оновленні змісту юридичної освіти у відповідності до соціально-економічних змін суспільства за трьох

компонентною моделлю: знання, уміння та навички; досвід творчої діяльності; досвід ціннісного ставлення до професії. Такій підхід орієнтує на виділення та опис професійних функцій та їх адекватне відображення у процесі підготовки компетентного юриста.

Водночас змістовне наповнення системи формування компетентностей юристів необхідно здійснювати у взаємозв'язку з процесуальним наповненням. Актуальним стає пошук і нових технологій навчання. Такою технологією, на нашу думку, є модульне-компетентнісне навчання. Воно не претендує на зміну кредитно-модульної системи навчання, а навпаки, доповнює та збагачує цю систему з метою забезпечення якості та зростання професійної компетентності. Мова йде про оновлення методики проведення навчальних занять, організації самостійної роботи студентів з орієнтацією на здібності та спрямування студентів до особистісного та професійного розвитку. Особливої уваги потребує поєднання навчальної та наукової діяльності студентів на основі принципу професійної спрямованості.

Компетентнісний підхід тісно пов'язаний з формуванням європейської платформи контролю якості освіти та підсилення європейського виміру освіти. Завдяки цьому підходу створюється цілісне уявлення про міжнародне співробітництво у сфері контролю за рівнем якості вищої освіти.

На основі компетентнісного підходу формується система перевірки якості освіти в національних рамках та на рівні вищого навчального закладу. Під якістю вищої освіти розуміється рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти [1].

Компетентнісний підхід сприяє врахуванню усіх навчальних досягнень студентів під час навчання на основі нормативної моделі діагностичних процедур, у межах якої визначається статус та умови застосування певних видів методів та засобів контролю. Мова йде про систему, яка дозволяє оцінювати здатність кожного студента до майбутньої професійної діяльності, тобто компетентнісний підхід спрямований, перш за все, на трансформацію кількісних показників освітніх послуг у якісні.

Отже, в останні роки система юридичної освіти функціонує та розвивається в інноваційному вимірі. Компетентнісний підхід являє собою продуктивний засіб якісної зміни змісту освіти, методики викладання, системи контролю якості освіти. Такий підхід орієнтує на вирішення освітніх завдань, актуальних та важливих для професійної діяльності юристів.

1. Лучанінова О.П. Виховання майбутнього фахівця у вищому технічному навчальному закладі: теорія і практика: монографія / О.П. Лучанінова. – Дніпро: Пороги, 2017. – 404 с.

2. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 37-38.